

Beteckning: _____

Institutionen för utbildningsvetenskap

En deskriptiv analys av Europaskolan i Mol

*Anna Fernlund och Linda Johansson
December 1997*

Examensarbete A, 8 poäng
Religionsvetenskap

**Läroarbete i ett helhetsperspektiv A
Handledare: Åke Tilander**

Innehållsförteckning

Sammanfattning	3
Förord	4
Problemformulering	5
Metod och genomförande	6
Vårt urval.....	6
Tillvägagångssätt.....	6
Resultat av iakttagelser, samtal och intervjuer	7
Faktapresentation	7
Engelska gruppen	7
Lärarperspektiv.....	7
Tyska avdelningen.....	9
Lärarperspektiv.....	9
Föräldraperspektivet.....	11
Elevperspektivet	16
Slutdiskussion	21
Litteratur- och källförteckning	24
Litteraturförteckning	24
Källförteckning.....	24
Bilagor	25
Bilaga 1. Intervjuguide. Elevfrågor.....	25
Bilaga 2. Intervjuguide. Föräldrafrågor.....	26
Bilaga 3. Intervjuguide. Lärarfrågor	27
Bilaga 4. Objectives	28

Sammanfattning

Arbetet är en studie över tyska avdelningen och engelska gruppen på Europaskolan i Mol i Belgien. Vi har i arbetet återgivit intervjuerna vi har gjort med lärare, föräldrar och elever vid Europaskolan. I vissa fall har intervjuerna genomförts på ett språk som inte är modersmål för endera parten i intervjusituationen, därför blir det en tolkning, blandat med våra iakttagelser och samtal som vi haft under tiden vi vistades i Belgien.

De yttre förutsättningarna för alla avdelningarna är bland annat stora klassrum och stor skolgård. Sedan går vi vidare till båda avdelningarnas lärarperspektiv, efter det kommer föräldraperspektivet och sist elevperspektivet.

I intervjuerna med lärarna kommer det fram att man arbetar efter det egna landets läroplan i språk, i orienteringsämnena finns en lokal läroplan, matematiken och europeiska timmarna styrs av en gemensam läroplan för Europaskolorna. Lärarna har alla genomgått en lärarutbildning typisk för sitt hemland.

Föräldrarna berättar alla att de inte har informerats om läroplanen, de har inte något inflytande på skolans verksamhet och att det finns någon föräldraförening. Eleverna har berättat att inte de heller informerats om läroplanen, de har inte elevinflytande. Slutligen, konstaterar vi att de har en god språkundervisning, att de arbetar traditionellt med matematik och att de skulle behöva arbeta med elevinflytandet.

Förord

Vi vill rikta ett stort tack till Ann-Rita Åsåker, som gjorde vår resa till Belgien möjlig. Vi vill också tacka vår handledare Åke Tilander, för hans lugn och uppmuntran. Ett jättestort tack till Laila Sjöström, skolledare vid Europaskolan i Mol, tillika extramamma åt fyra trallande jäntor. Vi är också tacksamma för att vi inte har blivit oense, så mycket som en gång ens, under resan och arbetets gång.

Problemformulering

Vi har valt att göra en beskrivning enbart av tyska avdelningen och engelska gruppen på Europaskolan i Mol. Vi vill göra en jämförelse mellan tyska/engelska förhållanden utifrån svenska värderingar. På grund av ämnets omfattande storlek har vi gjort ett begränsat urval.

Metod och genomförande

Vi gjorde elva intervjuer, fyra lärarintervjuer, fyra föräldrintervjuer och tre elevintervjuer. Vår ambition var att göra fyra intervjuer i varje kategori, men en elev kom aldrig till avtalat möte, då denna intervju var bokad näst sista dagen innan hemfärd, hann vi aldrig finna någon ersättare. P.g.a. bristande kommunikationsmöjligheter med vår handledare (vi hade räknat med att det skulle finnas e-post) dröjde det innan vi kunde sätta igång med materialinsamling.

Vårt urval

Vi hade tänkt oss att intervju två lärare från engelska respektive tyska avdelningarna, men eftersom den ena av engelska lärarna var ny för detta läsår, resonerade vi som så att hon inte hade någon erfarenhet av Europaskolan. Vi frågade därför ytterligare en tyskalärare och hon accepterade. Urvalet blev alltså en engelskalärare och tre tyska lärare. Vi gjorde det lätt för oss genom att intervju de två svenska föräldrar som hade barn på skolan. Deras barn gick på tyska respektive franska avdelningarna.

De andra två föräldrarna hade sina barn i engelska gruppen. De var från Danmark respektive USA. Anledningen till att vi inte valde att intervjuade några tyska föräldrar var språkförbistringen. När vi skulle välja elever försökte vi att få ett par äldre elever från secondary, för att vi trodde att de skulle kunna reflektera över sin skolgång på ett annat sätt än elever från primary. Det var en engelsk elev och en tysk-svensk elev. Vi intervjuade en elev på primary, de skulle ha varit två, för att få deras bild av situationen. Det var en svensk elev på franska avdelningen.

Tillvägagångssätt

Vi gjorde en varsin intervjuguide (se bilaga 1, 2 och 3) för de tre olika kategorierna. Vi faxade den till handledaren och fick den godkänd med några tillägg. Utifrån guiden förde vi ett samtal, som vi dokumenterade med hjälp av bandspelare. Alla intervjuer utom en, har genomförts enskilt. När Martin intervjuades var Sonja närvarande. Intervjuerna med Maria, Alva, Kitty och Mary genomfördes av både Linda och Anna i de intervjuades hem. Intervjuerna med Sonja och Martin genomfördes även de i deras hem, men enbart av Linda. Peggy och Hanne intervjuades i klassrum på skolan av både Linda och Anna. Gaby intervjuades i korridoren utanför klassrummet av både Linda och Anna. Barbara intervjuades i klassrummet av Linda. Beate intervjuades i lärarrummet av Linda.

Resultat av iakttagelser, samtal och intervjuer

Faktapresentation

Anställningsvillkoren för lärarna ser olika ut, beroende på när de anställdes. Förr fick man fast anställning. Nu får man först ett kontrakt på två år, faller dessa ut väl kan man få ett nytt kontrakt på tre år. Slutligen kan man få ett kontrakt på ytterligare fyra år, summa summarum nio år.

Klassrummen har en yta av cirka 30-35 m². I klassrummen finns åt varje elev en höj- och sänkbar bänk och stol. Under varje bänk finns två utdragbara lådor. I alla salar finns det svart tavla eller whiteboard samt en kateder, som fungerar som arbetsplats åt läraren. Vid behov ges stödundervisning. Det är inte ovanligt att elever går om ett år. Lärarna har gjort sin lärarutbildning i respektive hemland. Europaskolan fortbildar sina lärare kontinuerligt.

Engelska gruppen

Tio elever, åldrarna sex till tio (den enda sexåringen slutade efter tre veckor). Det finns två lärare i klassen, fast bara en åt gången. Lärarna har själva sökt till Europaskolan i Mol per annons. Eleverna har med sig mellanmål som de äter på rasten.

Lärarperspektiv

Kitty, klasslärare i engelska gruppen

När Kitty gör en jämförelse mellan engelska skolan och Europaskolan, så är den största skillnaden att klasserna är större i England, ofta cirka 30 elever i samma ålder. De elever hon har på Europaskolan har inte engelska som modersmål. Hon upplever att Europaskolan och engelska skolväsendet har olika ideal och tankesätt. När vi frågar henne om vilken läroplan hon arbetar efter, berättar hon att varje avdelning på Europaskolan har en harmoniserad läroplan, en blandning mellan hemlandets och Europaskolans läroplaner. Kitty poängterar att Europaskolan i Mol skiljer sig från övriga Europaskolor, den har inte lika många elever som andra Europaskolor och den har mycket större lokaler. Hon tycker också att skolan är som en ö, hon drar en parallell med England, som rent geografiskt är en ö.

För att överleva och utvecklas kan man inte vara isolerad, man måste låta omvärlden komma in i tillvaron, därför tycker hon att det är viktigt med datorer med Internet uppkoppling. Kitty berättar att på Europaskolan tar eleverna upp till tre chanser att gå om en årskurs för att nå målen, klarar inte eleven detta ombuds han/hon att lämna skolan. I England är det mycket ovanligt att en elev går om ett läsår, istället sätter man in resurser för att hjälpa eleven i den årskurs han/hon befinner sig.

Eftersom Kittys elever redan har gått på olika avdelningar i skolan, innan den engelska gruppen formades, så har de lärt sig ett arbetssätt som inte stämmer överens med hennes idéer om hur man skall arbeta. Detta visar sig mest i arbetet med engelska språket. I England är det vanligt att arbeta med processkrivning, eleverna vid Europaskolan är inte vana att bearbeta en text. Problemet för läraren är att eleverna inte förstår att de får göra stavfel eller ångra sig under arbetet med att skriva texten.

Hon välkomnar föräldrar i klassrummet och är inte främmande för att lyssna till föräldrarnas idéer och önskemål, vad gäller undervisningsinnehåll. Hon anser att det inte finns föräldrasamverkan, men skulle vilja ha det. Föräldrasamverkan för henne är att föräldern måste försöka förstå henne som lärare och förstå vad hon vill uppnå i klassen. När föräldern har förstått detta skall de hjälpa sina barn att uppnå målen som är satta. Om något problem uppstår med en elev är det både skolans och hemmets skyldighet att hjälpa barnet. Hon vill kunna ringa hem till föräldern i fråga och berätta vad som händer i skolan samt föra en dialog med den berörda föräldern och eleven. Barnen tillhör sina föräldrar, inte läraren, tycker hon. Kitty tror att lärarna på övriga avdelningar inte tycker att hon är professionell som välkomnar föräldrar till sitt klassrum, hon berättar också att den belgiska kulturen inte släpper in föräldrar i skolan och att det gäller för övriga avdelningar. Enligt ett dokument från regeringen kan föräldrar vara en tillgång i klassrummet, likaväl som tv, video, dator eller telefon. Kitty anser att föräldrarna är viktiga element i klassrummet och välkomnar dem som hjälpredor, hon lägger inget ansvar på dem, men ger dem enklare uppgifter att genomföra tillsammans med eleverna, hon delegerar gärna materialtillverkning. Om det bland föräldrarna finns någon med stor kunskap inom ett speciellt område, kan hon tänka sig att be den föräldern att arbeta i klassen med det. Vid föräldramötena informerar hon om huvudmålen för läsåret, föräldrarna tar se vad eleverna arbetar med.

Tyska avdelningen

De tyska lärarna har inte sökt till en specifik skola, utan de ansöker om ett utlandsjobb hos tyska administrationen i Köln, sedan blir de erbjudna en utlandstjänst. Sex elever i vardera klassen. Sex- och sjuåringarna går i en ett- tvåa, åttaåringarna går i trean och nio- och tioåringarna går i fyr- femman. I varje klass finns en lärare. Eleverna har med sig mellanmål som de äter på lektionstid, alldeles innan de går ut på rast. Det är vanligt att man kokar te i klassrummet och dricker tillsammans.

Lärarperspektiv

Gaby, lärare i ett-tvåan, Beate, lärare i trean och Barbara, lärare i fyr-femman

De tyska lärarna uppger alla tre, i intervjuerna, att den största skillnaden, jämfört med Tyskland, är antalet elever i klasserna. I Tyskland består klasserna ofta av minst tjugosex elever eller fler. Alla tre är överens om att detta påverkar arbetssättet. Enligt Beate så är skoldagarna längre på Europaskolan än i tyska skolor. Man börjar också med första främmande språk redan i första årskurs i Europaskolan, i tyska skolor börjar eleverna lära sig första främmande språk i tredje årskurs.

Beate och Barbara säger att Europaskolan i Mol är annorlunda jämfört med andra Europaskolor. Barbara uttrycker sig mer specifikt och säger att Europaskolan i Mol är isolerad rent geografiskt. Det är svårt att göra studiebesök med eleverna på grund av avstånd till museer, teatrar, utställningar och andra kulturella sevärdheter. Även fortbildningen blir påverkad av att skolan ligger isolerad, säger hon. Enligt Barbara har de tyska avdelningarna på alla Europaskolor i år fått en gemensam läroplan i tyska som modersmål.

Läroplanen för matematik är under omarbetning och Europaskolan har en egen läroplan för orienteringsämnen. När vi ber om en jämförelse mellan läroplanen i Tyskland respektive Europaskolan, berättar Barbara att det finns sexton olika läroplaner i Tyskland, en för varje region, men ändå tycker hon att läroplanerna är snarlika.

Lärarna informerar föräldrarna om läroplanen på ett föräldramöte ett par veckor in på höstterminen. Gaby tror att föräldrarna inte är intresserade av att bli informerade om läroplanen, utan att de är mer intresserade av vad barnet presterar i skolan. Gaby och Barbara säger att de

endast vill ha föräldrarna i klassrummet när de bjudit in dem. Beate säger att hon vill ha föräldrar i klassrummet, men under förutsättning att elevantalet är högre än det hon har nu.

Vi ställde frågan: tycker ni att föräldrarna skall ha inflytande i undervisningsinnehållet? Vi har nu förstått att frågan har blivit misstolkad. Lärarna tror att vi frågar om föräldrarna skall vara med och skriva läroplanen. Överhuvudtaget upplever vi att de blandar ihop läroplanen och arbetsplanen. Barbara ställer motfrågan: är det föräldrarna som skriver läroplanen i Sverige? Hur vi än omformulerade frågan, lyckades vi inte förklara vad vi menade.

Det Barbara tycker att föräldern kan ta göra är, att gå in i klassrummet och hålla en lektion om ett ämne som de är insatta i. Hon vill att besökarna skall ha en uppgift när de kommer in i klassrummet, hon säger också att hon tycker att alla obehöriga som kommer in i klassrummet stör. Hon tillåter föräldrarna att sitta som åhörare en dag.

Beate och Barbara anser att föräldrarna har rätt att ställa krav på lärarna vad gäller deras professionalitet. Beate motiverar det med att hon tillbringar hela skoldagen med barnen och att hon och föräldrarna vill barnens bästa. Gaby tycker att föräldrarna inte har rätt att ställa några krav på lärarens professionalitet, det finns utbildade inspektörer för det. Hon säger att visst kan vi prata om det ...

Angående föräldrasamverkan säger Gaby att hon har det. Vi frågade vidare vad föräldrasamverkan betyder för henne och hon svarade att det är när hon ber föräldrarna om hjälp med materialtillverkning eller att ställa upp som extra resurser vid utflykter. Gaby poängterar att föräldrarna får komma när skolan behöver dem, men att skolan inte är någon plats för sysslösa mammor. Beate anser att det är minimalt med samverkan mellan skolan och hemmen. Hon säger att hon gärna skulle vilja ha mer samverkan, för henne innebär det att föräldrarna engagerar sig och kommer med idéer till henne och att de finns en dialog. Beate tycker att samverkan måste vara konstruktiv.

Alla tre lärarna tyckte att eleverna har möjlighet att påverka undervisningsinnehållet, men i varierande grad. Gaby sade att eleverna ibland fick välja läsebok eller ta med någonting hemifrån. Beate sade att hon lyssnade på elevernas idéer och successivt lät dem börja bestämma över innehållet. Barbara säger att eleverna får göra vad de vill när de är färdiga med hennes uppgifter, då får de dricka te eller läsa valfri bok.

Alla tre uppger att de får fortbildning, Gaby och Beate säger att det sker varje år, Barbara gör en jämförelse med skolan i Tyskland och tycker då att det är sämre med fortbildningen på Europaskolan. Hon uppger än en gång det geografiska läget som ett hinder, skolan ligger för isolerat jämfört med andra Europaskolor.

Föräldraperspektivet

Maria, svensk mamma med två barn, Alva och Tage, på franska avdelningen på primary

Maria berättar att hon inte fått någon som helst information om läroplanen. Hon berättar att det inte är många dokument som är offentliga i Belgien och skolan är färgad av att den ligger i Belgien. Maria tycker att hon borde få ta del av läroplanen och är övertygad om att hon hade fått det, om hon hade haft sina barn i en svensk skola.

Hon kan inte påverka undervisningsinnehållet, men skulle vilja ha den möjligheten. Överhuvudtaget tycker Maria att hon som förälder inte är välkommen i skolan. Enligt de lärare hon har varit i kontakt med är föräldrarnas enda uppgift att ta dem till och från skolan, dessemellan vill de inte ha föräldrarna närvarande i skolan.

Marias äldsta dotter hann gå två veckor i en svensk skola innan familjen flyttade till Belgien, men de har hållit kontakten med den klassen. Barnen brevväxlar under läsåret. När de är hemma på sommarlov så hinner dottern, Alva, och äldsta sonen, Tage, gå en månad med Alvas gamla klass. Det fungerar därför att skolan börjar en månad senare i Belgien. Maria tror att båda barnen trivs i skolan nu. Hon berättar om hur det var när barnen började. Ingen av dem kunde tala eller förstå franska, men enligt henne togs det ingen hänsyn till det av läraren. Han förtydligade aldrig några uppgifter för Alva och Tage, de varken kunde eller vågade fråga vad de skulle göra. De vågade inte heller göra som de andra eleverna på grund av rädsla för att bli anklagade för fusk. Ett annat problem var att Alva och Tage inte fick reda på vilka regler som gällde i klassrummet. Det finns en officiell föräldraförening på skolan, föreningen driver matsalen, ordnar fester, skolskjutsar och efter skolan aktiviteter. Det existerar inget samarbete i pedagogisk mening mellan lärarna och föräldraföreningen. Om en lärare skulle väcka missnöje hos föräldrarna i föreningen skulle det vara nästan omöjligt för föreningen att få bort läraren från skolan. Än en gång påpekar Maria att hon tror att det beror på att skolan ligger i Belgien. Genom sin kontakt med föräldrar på andra Europaskolor vet hon att i Holland fick föräldraföreningen en lärare omplacerad. Maria är utsedd till klassförälder, vilket innebär att hon fungerar

som en extra vuxen vid utflykter. Enligt Maria är det inte troligt att läraren skulle be henne komma till klassrummet, då lärarna har uppfattningen att barn blir konstiga av att ha sina föräldrar i skolan.

När vi frågar Maria om det är något hon skulle vilja ändra på i sina barns skolgång, svarar hon att hon önskar att barnen läste flera ämnen. Nu lägger man tyngdpunkten på språk och matematik de två första åren. Maria tycker inte att barnen får någon helhet i sin undervisning. Hon önskar att de utgick från barnens nyfikenhet och intressen, istället för att vara trogen böckerna. Det bästa med skolan är att barnen börjar lära sig främmande språk tidigt.

Peggy, amerikansk mamma med två barn, Jack och Steven, i engelska gruppen på primary

När vi frågar Peggy om hon har blivit informerad om läroplanen, svarar hon att hon vet att Europaskolorna har en standard. Hon nämner ett flertal ämnen, vi tolkar det som att hon menar att det finns en standard i de ämnena, men hon vet inte hur standarden ser ut. Peggy berättar att hon fått ett informationshäfte hemskickat, i det står hur många timmar av varje ämne som skall läsas, vår tolkning är att hon talar om en timplan.

På vår fråga om skolan lever upp till läroplanen gör hon en jämförelse med USA. Hon säger även att det är svårt för läraren att bestämma en nivå, eftersom hon har tio elever, alla med olika bakgrund, förkunskaper och åldrar. Vi får egentligen inget svar på frågan. Peggy tror att hon kan påverka undervisningen. Hon påpekar också att hennes barn är nya på Europaskolan för höstterminen och att de måste lära känna skolan och organisationen bakom innan hon egentligen kan yttra sig. På föräldramötet, som hålls samma dag som intervjun ägde rum, hoppas hon kunna ta upp det som känns viktigt för henne.

Den äldsta sonen, Jack, hann gå tre och ett halvt år i amerikansk skola, innan de kom till Belgien. Den yngre brodern, Steven, hann gå ett halvt år. Modern anser att det är stora skillnader på den amerikanska och den europeiska skolan. Den största skillnaden anser hon vara tillgången till datorer, i USA är utbudet stort medan det är litet på Europaskolan. Arbetssättet skiljer sig också, hon framhåller det amerikanska, som innebär långsiktiga projekt, Peggy anser att barnen lär sig att planera sitt arbete genom det. Hon säger att barnen arbetade mer med rättstavning i USA, där hade de en motsvarighet till veckans ord, hittills har hon inte sett något sådant arbete på Europaskolan. Hon är orolig att Jack, som är väldigt duktig på att stava, skall bli sämre på rättstavning, eftersom han har tränat sig till sina rättstavningskunskaper.

Nu går hennes barn i en integrerad klass från årskurs ett till fem, förut har hennes barn gått i rena åldersgrupper. Hon anser att det blir för stor spännvidd i åldersintegrerade klasser. Peggy tycker att det är bra att de lär sig så många språk på Europaskolan, hon tror att hjärnan utvecklas genom språkstimulering och att man lär sig nya tankesätt. Hon tror att hennes barn trivs i Europaskolan, men att de saknar sina vänner i USA. Peggy berättar att det finns en föräldraförening, men att de flesta talar franska eller nederländska och hon förstår inget av de båda språken, därför har hon inte engagerat sig i föreningen.

Peggy skulle vilja se många förändringar, framför allt skulle hon vilja förbättra sin kommunikation med barnens lärare. Hon skulle vilja ha ett schema för att veta vad barnen behöver ha med sig till skolan och när. För att kunna hjälpa till med läxorna skulle hon behöva se läroböckerna, som det är nu kommer barnen hem med stenciler och hon vet inte vad de skall göra med dem.

Peggy tycker också att det skulle vara bra om barnen fick veta vilka krav och förväntningar läraren har på dem. Hon tillägger att hon är medveten om att det är första gången läraren har en integrerad klass, därför förstår hon att skolsituationen inte är så välstrukturerad som den borde vara. Hon tycker att det är bra att barnen får lära sig många språk tidigt i åldrarna.

Hanne, dansk mamma med två barn, Mårten och Ole, i engelska gruppen på primary

Hanne berättar att familjens situation var lite annorlunda än övriga familjers, då de kom mitt i terminen. De fick då ingen information om läroplanen, dessutom skulle den dåvarande rektorn byta arbete, så hon upplevde hela situationen som rörig. När hennes äldsta son, Mårten, skulle fortsätta till secondary, informerades hon delvis om läroplanen som gäller där. Mårten går fortfarande kvar i primary, eftersom lärarna rekommenderade honom att göra det. Hanne anser att primary inte lever upp till läroplanen, men att secondary gör det. Förra året gick hennes barn på nederländska avdelningen och där säger Hanne att hon inte hade någon insyn eller möjlighet till att påverka undervisningen, men hon berättar att de har ett högt tempo och hon tycker att barnen lärde sig mycket där. Mårten lärde in fyra årskurser nederländska på ett läsår, men Hanne berättar att det var hårt arbete, både hemma och i skolan. Hon säger att i internationella jämförelsestudier ligger nederländska elever högt, de ligger sju i världen, men är ändå dubbelt så bra som näst bästa europeiska land. I den engelska gruppen känner hon att hon kan påverka undervisningen, dessutom är hon tillåten att komma in i klassrummet för att hjälpa till i engelska gruppen. Under förra året hjälpte hon till i de klasser som hade engelska som andra språk.

Det första Hanne tar upp när det gäller jämförelse med sitt hemland, är att skoldagarna är längre på Europaskolan, vilket hon tycker är positivt. Hon berättar att i Danmark har man fritids i skollokalerna, det gör att eleverna inte ser någon skillnad på skolaktiviteter och fritidsverksamheten. Hon tycker inte att man skall blanda ihop arbete och fritid, som hon uttrycker det. Systemet med att gå om en årskurs vid behov, uppskattar Hanne och berättar att det inte förekommer i Danmark.

Mårten, som går i femman och hans yngre bror, Ole, som går i tvåan, har problem att finna vänner i klassen, tror Hanne. De har inte hunnit gå så länge i den engelska gruppen, så Hanne vet ännu inte om de trivs där. Hon vet att de trivdes i den nederländska klassen. Det finns en officiell föräldraförening, berättar Hanne, egentligen skulle hon vilja kalla det en mammaförening. Hon säger att de flesta talar franska i föreningen och det gör hon inte själv, därför hade hon inte engagerat sig. Föreningens uppgift är att ordna partyn, dekorationer och sportaktiviteter, enligt Hanne.

Hanne önskar ingen annan skolgång till sina barn, hon är väldigt nöjd med Europaskolan och skulle vilja att barnen hade möjlighet att få gå hela sin skolgång där. Dock är hon tveksam till det arbetssätt man har i den engelska gruppen, hon föredrar det nederländska sättet. Hon tycker att hon har sett för lite hemläxor i engelska gruppen, men eftersom gruppen är nystartad vill hon vänta innan hon ger kritik. Hanne tycker att hon sätter Mårtens utbildning på spel. Hon tillägger att Ole alltid kommer att klara sig.

Det hon kritiserar i engelska gruppen är att det är för stor spännvidd mellan åldrarna, hon föredrar att man har mindre spännvidd. Detta motiverar hon med att de stora får för få utmaningar, eftersom läraren måste koncentrera sig på de yngre.

Handstilen är också ett problem, enligt Hanne, beroende på vilken avdelning barnen har gått på tidigare, har de lärt sig olika handstilar. När barn från olika avdelningar samlas i en klass, får läraren skriva samma text med olika handstilar.

Sonja, svensk mamma med ett barn, Martin, på tyska avdelningen på secondary

Sonja tycker att informationen om läroplanen varit väldigt suddig på secondary. Informationen var bättre på primary, men hon tror att det beror på hur bra kontakt man har med klassläraren.

Hon tycker att hon borde ha fått information om läroplanen av klassläraren. Eftersom hon inte har informerats tillräckligt kan hon inte veta om skolan lever upp till läroplanen.

Hon vill inte lägga sig i undervisningen, hon anser att det är lärarens kompetensområde. Om det däremot inträffar något, till exempel dödsfall, nya syskon eller någon annan händelse av emotionell karaktär, vill hon kunna be läraren om att ta upp ämnet i klassen. Hon berättar om när Martin, vid åtta års ålder, förlorade sin pappa. Hon bad då Martins klasslärare ta upp detta med barnen. Sonja tyckte att läraren tog upp det på ett mycket fint sätt och hon tror inte att det hade skötts lika bra på secondary.

Eftersom Sonja har bott tjugo år i Belgien, så har hon inga erfarenheter av att ha barn i svensk skola. Därmed kan hon inte göra någon jämförelse, när vi ber om en. Sonja tror att Martins känslor för hans egen skolsituation växlar. Hon tror att problemet ligger i att han ifrågasätter det han anser vara fel, vilket hon tror har att göra med hans svenska bakgrund. På skolan förväntas inte eleverna ifrågasätta eller kritisera lärarnas anvisningar. Skulle någon elev göra det, får man en reprimand i form av kvarsittning en onsdag eftermiddag. Vid varje tillfälle skickas ett brev hem till föräldrarna, där skolan talar om vad som har hänt. Efter tre kvarsittningar blir eleven avstängd från skolan.

Något som hon finner positivt är att eleverna lär sig att umgås utan rasmotsättningar och att de lär sig att försöka göra sig förstådda, på alla språk de kan. Eleverna lär sig att kommunicera oavsett om de förstår språket eller inte. Dessutom tror hon att de lär sig att vara överseende mot varandra i och med att det finns så många olika nationaliteter. Det finns en officiell föräldraförening som hon betalar medlemsavgift till varje år. Hon svävar på svaret när vi frågar om dess funktion, slutligen svarar hon att språket är ett hinder för henne, eftersom ingen i föreningen talar hennes modersmål. Hon vill i alla fall vara med och stötta föreningen, då hon vet att föreningen ställer upp och hjälper personer som behöver det. Det hon skulle vilja ändra på vad gäller Martins skolgång är informationen om betygen, den kommer för sent på terminen. Det finns inget tidsutrymme för att hinna arbeta upp betyget. Sonja säger också att hon skulle vilja ha en bättre kommunikation med lärarna, med start redan på primary.

Elevperspektivet

Alva, 9 år, från Sverige, på franska avdelningen klass 3 på primary

Alva talar om att hon är från Sverige, hon säger vilken stad hon kommer ifrån och hon säger sin förra gatuadress. Hon vet inte vilka krav skolan ställer på henne, men hon tror att hon skall kunna ganska mycket av matematik, franska, engelska, holländska och grammatik. Hon tycker inte att hon borde ha blivit informerad om skolans krav, hon anser att man tar reda på det när man är i skolan, allteftersom.

Alva har liten erfarenhet av svensk skola, (se Maria). Hon tycker att skolan i Sverige är lite snällare, dessutom börjar man inte lika tidigt med multiplikation och division. Hon påpekar även att främmande språk kommer in senare i svenska skolan. I Sverige är de inte heller så stränga, man får föra lite mera oväsen, vilket hon tycker är bra.

Alva talar svenska hemma och i skolan talar hon franska, holländska och engelska. Hon tycker inte att hon kan vara med och påverka sin skolsituation, men skulle vilja ha möjligheten till det. Läraren följer ett schema och eleverna har små möjligheter att kunna påverka sin situation. Det finns till exempel endast två sätt att få gå ut i korridoren, det ena är att vara så duktig så att man belönas med att få gå ut en stund och det andra är att missköta sig, så att man straffas. I straffet ingår att läsa på läxan, dock får man minuspoäng på läxförhöret för att man misskött sig.

När vi frågar om hon vet vad elevinflytande är, svarar hon att hon inte vet vad det är. Vi försöker ge exempel på vad det kan innebära, att eleverna kan vara med och bestämma, då svarar hon snabbt, att det inte finns på skolan. Hon säger att hon skulle vilja att det fanns och tar upp hur skolgården ser ut idag. Hon skulle vilja att det fanns mer att göra där. Alva tror att hon får en bättre skolgång i Belgien. Hon säger att svenska språkundervisningen är bättre i Sverige och franska språkundervisningen är bättre i Belgien. Hon tror också att hon lär sig matematik och språk bättre i Belgien, anledningen tror hon är att de är mer arbetsamma i Belgien. I Sverige får man ta pauser när man vill, man får gå in i ett annat rum om man vill, när fröken inte ser en börjar man busa. Dessutom finns det inga straff i Sverige. Alva trivs i Europaskolan, hon tycker att det är bra lärare och kompisar.

Alva tycker att hon oftast känner sig svensk, men ibland säger hon, när hon är ute på stan och talar holländska, känner hon sig på gränsen till svensk. Hon vill flytta hem till Sverige, samti-

digt funderar hon på om hon skall göra som sina egna föräldrar och flytta utomlands, när hon blir stor. I sådana fall vill hon göra det när barnen är små, eftersom hon av egen erfarenhet vet hur det kan vara för barn i skolåldern att bryta upp och byta land och språk.

Mary, 17 år, från England på nederländska avdelningen klass 6 på secondary

Mary är född i England och flyttade till Belgien vid tre månaders ålder, men hon anser sig ha rötterna i England och känner sig inte belgisk. Hon känner inte till läroplanen, men berättar för oss att man kan välja mellan två vägar i skolan, antingen språk eller naturvetenskapliga ämnen. Vi visar Mary skolans ”objectives” (vi kommer härnäst att kalla objectives för mål) Hon har inte sett dem tidigare och håller inte helt och hållet med dem. Ett av målen säger att eleverna har rätt till professionell studievägledning, men hon säger att det inte finns någon samordnande person för alla avdelningar. Om du till exempel går på nederländska avdelningen och vill studera vidare på ett universitet i Frankrike, så är det inte säkert att den nederländska studievägledaren kan hjälpa dig.

Hon tror att grundfilosofin med skolan är att lära sig acceptera alla slags människor för vad de är. Det skulle kanske hjälpa ett fåtal att förstå skolans grundtanke om de fick målen i sin hand när de började vid Europaskolan. Om en elev ifrågasätter varför han/hon skall gå på Europaskolan istället för en vanlig skola, så kan Europaskolan förutom de traditionella kunskaperna erbjuda dessa mål. (Se bilaga 4)

Mary har gått hela sin skolgång vid Europaskolan i Mol. Hennes modersmål är engelska, vilket hon talar i hemmet, men hon tillhör nederländska avdelningen på secondary, eftersom det inte finns någon engelsk avdelning där. Hon har bara ett andraspråk och det är engelska, förut läste hon även franska, men eftersom hon inte anser sig vara någon språkbegåvning, valde hon bort franska språkundervisningen.

Mary berättar att förr var man tvungen att läsa fler språk än två, men idag får man välja inriktning själv och Mary har valt naturvetenskapliga ämnen. Man kan inte påverka sin skolsituation själv, men man kan vara med och utse en klassrepresentant till möte med skolledningen. På dessa möten kan man ta upp synpunkter på det man vill förändra. Förr fanns det en skoltidning där eleverna kunde ta upp det som kändes aktuellt, men intresset hos dem som skötte tidningen svalnade och tidningen lades ner. Mary tycker att det var synd, för i och med att

tidningen lades ner, försvann också mycket av elevernas möjlighet att påverka lärarna och skolledningen.

Undervisningsinnehåll och arbetssätt är ofta bestämda på förhand. Även viss litteratur är fastslagen. I nederländska och engelska språkundervisningen är det bestämt att man skall läsa ett visst antal böcker, men man får själv välja vilka, vilket Mary tycker är positivt.

Hon tvekar lite innan hon svarar på frågan om hon trivs på Europaskolan. Hon säger att hon inte skulle vilja gå i en belgisk skola, eftersom belgarna inte gillar utlänningar. De kan vara väldigt elaka enligt Mary. Hon tycker att hon lär sig tolerans genom att gå på en Europaskola, det finns elever med alla möjliga sorters bakgrund och man lär sig att umgås över gränserna. Vännerna är viktigast av allt, man muntrar upp och stöttar varandra.

Mary tror att hon har lättare för samarbete med människor från andra kulturer, när hon skall läsa vidare, genom att ha gått vid en Europaskola. Man vidgar vyerna genom Europaskolan, på så sätt att man upptäcker att möjligheten finns att läsa vidare på universitet i andra länder. Hon tror inte att hon är bättre förberedd kunskapsmässigt eller arbetsmässigt än om hon hade gått på en ordinarie skola. Det går rykten om att vissa universitet inte har så höga tankar om eleverna från Europaskolan, för att ibland räcker inte deras kunskaper i matematik och naturvetenskapliga ämnen till, säger Mary. Hon fortsätter att berätta att i jämförelser mellan Europaskolan och den belgiska, ligger Europaskolan långt efter i vissa ämnen. Europaskolan är inte så känd i Belgien. De som känner till skolan vet att den håller en hög nivå i språk.

Mary tycker att hon är engelsk, men hon är tveksam om hon skulle känna sig engelsk om hon skulle bosätta sig i England. Marys äldre bror flyttade till England tidigare i år för att studera och han råkade ut för just detta. Hon planerar också själv att studera vidare i England och tillägger att hon inte vill flytta tillbaka till Belgien igen. Hon är tveksam till var hon vill bosätta sig, var hon än kommer att befinna sig kommer hon alltid att sakna något. När hon är i England saknar hon det belgiska och vice versa.

Martin, 19 år, född i Sverige, uppvuxen i Belgien, tyska avdelningen, klass 7, secondary
Martin är född i Sverige, hans mamma är svenska och hans pappa var tysk, men familjen flyttade till Belgien när Martin bara var ett par dagar gammal. Han säger att han har sina rötter i Sverige och Tyskland, han är bara bosatt i Belgien. Han har lite svårt med den belgiska men-

taliteten och har aldrig känt sig hemma i Belgien, han tror själv att det kan bero på språket. Han har känt sig mer hemma i Tyskland när han har varit där på lov. Han tror att skolans mål är att, på alla sätt och vis, skapa en perfekt europé. Att vara internationell är en väldigt viktig förutsättning, det är därför viktigt med många språk. Martin berättar att varje enskild lärare lyder under sitt lands kursplan. Ibland väljer man att se på ämnet ur ett europeiskt perspektiv, istället för ett nationellt. I början av varje termin informerar ämneslärarna eleverna om kunskapsmålen för det egna ämnet.

Martin har inga andra erfarenheter från någon annan skola än Europaskolan. Han har tyska som modersmål och betraktar svenskan och engelskan som andraspråk. Han far undervisning i geografi och historia på franska. Han kan inte påverka sin skolsituation, men skulle vilja ändra på den. Martin tror att det beror på att skolan ligger i Belgien, hela skolan är belgiskt organiserad och den administrativa personalen är av belgisk härkomst, därför är det svårt att få tillstånd några ändringar. Den nya rektorn på secondary är bra tycker Martin, han lyssnar på eleverna, men det sker inte så många förändringar ändå. Ett annat sätt att gå tillväga om man vill ha några förändringar, är att en hel klass vänder sig till sin lärare, som får föra ärendet vidare.

Är det något viktigt så kan läraren få med sig sina kollegor, innan de vänder sig till rektorn, men i slutänden är det ändå rektorn som avgör hur det skall gå i ärendet. Den förre rektorn var en diktator, han delade ofta ut onsdag eftermiddagar, (se Sonja) och han lyssnade aldrig på eleverna, berättar Martin. Han säger att elevinflytandet är lika med noll. Varje klass utser en representant som går på skolledningens möten, där de får föra fram sina åsikter och synpunkter, men han tycker inte att de får något gehör för sina idéer. Om rektorn lyssnade på eleverna och verkligen begrundade elevernas förslag till förändringar, skulle Martin anse det vara elevinflytande.

Han trivs i skolan tack vare sina kamrater, men skolan har ett stort upptagningsområde vilket gör att det kan vara långa avstånd till vännerna, därför krävs det mycket organisering och ett körkort för att kunna anordna gemensamma aktiviteter på fritiden.

Möjligheten att komma in vid ett universitet ser bättre ut när man har gått vid en Europaskola, säger Martin. Han säger att det är den allmänna uppfattningen i hans omgivning. Vänner som inte går på Europaskolan är ofta avundsjuka på honom. Det har ansetts vara hög status att gå på

en Europaskola, ofta har det varit barn till föräldrar med god ekonomi. Martin tror inte att det finns elever på skolan, vars föräldrar har finansiella problem. Möjligen att det finns föräldrar som inte har gott om pengar, men då har de i alla fall en hög utbildning och är anställda vid ett företag som kan betala barnens skolavgifter.

Martins framtidsplaner är att åka till Venezuela ett år för att studera spanska, sedan tänker han åka tillbaka till Europa, han vill inte bosätta sig i Belgien. Antingen flyttar han till Tyskland eller till Sverige.

Slutdiskussion

Nu är det dags att göra en jämförelse mellan tyska/engelska förhållanden, utifrån våra svenska värderingar. Vi börjar diskutera lärarnas arbetssätt, arbetssituation och det vi har iakttagit i deras klassrum. Sedan går vi in på föräldrarna och deras åsikter om sina barns skolgång. Efter det diskuterar vi elevernas situation och skolgång. Sist säger vi några ord om skolan som vi har uppfattat den.

Det första som slog oss var att skolan inte var materiellt välutrustad. Vi hade målat upp en bild för oss själva, av en väldigt modern skola. Lokalerna visade sig vara väl tilltagna, men ventilationen var inte så bra. Det fanns heller inte så mycket teknologisk utrustning, som vi förväntade oss. Den nya rektorn arbetar för att skolan skall bli bättre utrustad. Man har två års framförhållning, när det gäller budgeten och den nya rektorn har just börjat sitt andra år där, så hennes första budgetplan börjar gälla nästa år. Skolan ligger avsides, vilket gör att de har tillgång till stora markytor utomhus. På markytorna bakom skolan finns både basketplan, fotbollsplan, lekplatser och gott om lekutrymme. På skolan kallade man området bakom skolan för skogen.

På grund av väldigt olika förutsättningar vad gäller antalet barn i klasserna, åldersintegrering eller inte och syn på barn, ser arbetssätten väldigt olika ut mellan tyska avdelningen och engelska gruppen. Vi tycker att vi känner igen mycket av arbetssättet i den engelska gruppen, från de praktiker och teorier vi har i ryggsäcken. Man arbetar utifrån ett helhetsperspektiv och försöker att individualisera skolarbetet. I engelska gruppen var vi tre veckor och hann därför lära känna både elever och lärare väldigt bra. Vi kunde sätta oss in i lärarens sätt att arbeta och tänka. Det var inte möjligt på tyska avdelningen eftersom vår tid skulle delas mellan de tre klasserna. Vi fick ett något splittrat intryck av lärare och elever, då vi inte hann lära känna dem och deras arbetssätt. Därför har vi en ytlig bild av den tyska avdelningen.

Kitty, läraren i engelska gruppen, försöker att individanpassa sin undervisning. I och med att gruppen var nystartad när vi kom, så fick vi vara med om utvecklingen av arbetssättet. Hon berättade kontinuerligt för oss hur hon tänkte sig att arbetet skulle se ut, utföras samt tanken bakom. Vissa projekt uppskattade vi mycket, hon tog med eleverna ut i skogen bakom skolan, där de fick samla in det de hittade på marken. Inne i klassrummet igen sorterade eleverna upp sina saker efter egenhändigt gjorda grupperingar.

De större eleverna skulle försöka namnge sakerna och sedan redovisa sitt arbete. De mindre klistrade upp dem på papper. Vi upplevde att Kitty har problem med att delegera ansvar till övriga vuxna i klassrummet, fast själv säger hon att hon gillar att ha vuxna i klassrummet och vi tror att hon menar det hon säger. Vår gissning är att hon är väldigt nervös över sin nya arbets-situation. Hon har tidigare haft en deltidsanställning som andraspråklärare på skolan, men har den här terminen blivit klasslärare. Arbets-situationen är rörig, då eleverna går i olika årskurser och har vissa ämnen tillsammans med andra avdelningar. Det är alltid någon elev borta från klassen. Ibland händer det att hon endast har en elev i klassrummet.

Gaby använder spel och sång i sin undervisning, det mesta går ut på att lära sig siffror och bokstäver. I klassrummet råder en lugn stämning och barnen talar tystlåtet med varandra. Varje försök till flams blir snabbt tillrättaviserat av Gaby eftersom hon endast har sex elever i sin klass och därmed allt under uppsikt. Hon är tydlig i sina instruktioner till barnen, på så sätt att hon talar tydligt och lugnt till var och en, hon ser också till att få kontakt med barnen innan hon börjar sin kommunikation.

Beate är den som utnyttjar och uppskattar situationen, att ha sex elever, bäst. Hon utvecklar barnens förmåga att arbeta självständigt genom att individanpassa arbetsuppgifterna. Beate är också väldigt tydlig mot barnen, det råder ett stort lugn i klassrummet och barnen är harmoniska.

Barbara säger att hon har för få barn, de har för få att arbeta/diskutera tillsammans med. Tanken har aldrig slagit oss, att man kan ha för få elever, men vi förstår hennes resonemang. Vi var endast ett par dagar i Barbaras klass, så vi har egentligen inte kunnat bilda oss någon uppfattning om hennes arbetssätt. Eftersom Barbara hade planerat in ett matematikprov under tiden vi var i hennes klassrum, så arbetade barnen nästan bara med matematikövningar, därför har vi inga egna erfarenheter av hennes arbetssätt.

Tre av föräldrarna har liknande åsikter om Europaskolan, de är överlag nöjda, men de är alla kritiska på vissa punkter. Den fjärde förälderns, Hannes, åsikter skilde sig markant på flera punkter från de övriga. Hon hade en annan kunskapssyn än de övriga, hon värderar att barnen kan alla Europas floder utantill, högt. Hanne vill att barnen skall ha mycket hemläxor och hon betonar att leken inte hör hemma i skolan. Maria däremot, vill att barnen får en helhet i sin

undervisning, hon vill att läraren skall utgå från barnet och använda sig av barnets upptäckarglädje.

Hanne är väldigt nöjd med det arbetssätt som råder, medan Maria är kritisk på flera punkter. Sonja tycker att hennes son får goda värderingar med sig ut i livet, hon är dock kritisk mot skolans bestraffningssystem. Peggy tycker att det är bra att hennes barn får lära sig många språk, annars tycker hon att man har ett bättre arbetssätt i USA. Alla föräldrarna är dock överens om att det är näst intill omöjligt att de som föräldrar kan få till en förändring i skolan.

Alla elever är överens om att de får bra språkkunskaper genom att gå på Europaskolan och att de lär sig att acceptera att människor har olika kulturer. Eleverna är också överens om att de inte har något elevinflytande. Alva och Martin tar upp att det finns ett straff och belöningssystem. I Alvas klass skickar läraren ut eleverna i korridoren, som straff, de får göra sina läxor där, men sedan får de poängavdrag på läxförhöret. Som belöning ger läraren eleverna kola. Straff och belöning är ett system, som de flesta lärarna använder sig av, från primary till secondary. Martin berättar att det är rektorn på secondary som delar ut straffet, kvarsittning på onsdag eftermiddagar. Han tror att han har en fördel genom att ha gått på Europaskolan, när det är dags för honom att söka sig till ett universitet. Mary däremot tror att hon har en fördel när det gäller att samarbeta med människor, men att det är en nackdel kunskapsmässigt, att ha gått på Europaskolan. Mary bygger sitt resonemang på rykten hon har hört. Hanne å andra sidan säger att ryktena hon har hört enbart är goda. Hanne tror att hennes barn omöjligt kan få en bättre skolgång än den de får nu. Familjen har flyttat mycket och barnen har gått vid ett flertal olika skolor, så Hanne säger att hon vet hur en dålig skola ser ut, för de har hon sett så många av.

Efter det vi har sett är vi överens om att skolan har en god språkundervisning. Med tanke på att det finns många barn med olika språk, så tror vi också att omgivningen fungerar som en naturlig miljö att lära sig språk i. Vi har även observerat att det är språket som förenar eleverna, inte religionen.

Vi hörde motsägelsefulla rykten om kunskapsnivåerna i matematik och naturvetenskapliga ämnen, själva tycker vi att matematikundervisningen på primary var väldigt traditionell och vi vet att de höll en hög takt. Vad gäller elevinflytandet, skulle Europaskolan behöva göra ett uppsving. Frågan är om den nu rådande europeiska kulturen eftersträvar inflytande från lägre nivåer.

Litteratur- och källförteckning

Litteraturförteckning

Hartman, S. G. (1990) *Handledning*, Universitetet i Linköping, Skapande vetande.

Patel, R. & Davidson, B. (1991) *Forskningsmetodikens grunder. Att planera, genomföra och rapportera en undersökning*, Studentlitteratur, Lund.

Swan, D. (1994) *Singular pluralism, European schools 1984 - 1994*, Colour books, Dublin.

The European schools, Central office of the representative of the board of governors of the european schools.

Widerberg, S.

Källförteckning

Bandande intervjuer:

Band 1, 97 10 09: Mary, elev

Kitty, lärare

Band 2, 97 10 10: Alva, elev

Maria, förälder

Band 3, 97 10 14: Peggy, förälder

Hanne, förälder

Band 4, 97 10 15: Beate, lärare

97 10 16: Barbara, lärare

Sonja, förälder

Band 5, 97 10 16: Sonja, fortsättning

Martin, elev

97 10 17: Gaby, lärare

Band 6, 97 10 17: Gaby, fortsättning

Bilagor

Bilaga 1. Intervjuguide. Elevfrågor

Var kommer du ifrån? Var har du dina rötter?

Vet du vad skolan vill att du skall kunna när du går ut härifrån?

Om nej: tycker du att du borde veta det? Vem tycker du borde ha informerat dig om det?

Om ja: tycker du att du skolan ger dig den hjälp du behöver för att nå dessa mål?

Vem har berättat om målen för dig?

Har du gått i någon annan skola innan du började på Europaskolan?

Om ja: gör en jämförelse. Vad är annorlunda?

Vilket är ditt modersmål? Vilket är ditt andra språk? Vilka språk blir du undervisade på? Läser du fler språk?

Tycker du att du kan påverka din skolsituation? Vad du kan läsa och hur? Kan du styra ditt arbetssätt och innehållet?

Finns det elevinflytande här på skolan?

Om ja: Hur ser det ut?

Om nej: Skulle du vilja att det fanns?

Vad är elevinflytande för dig?

Trivs du i skolan? Vad beror det på?

Är det kompisarna eller lärarna som gör att du känner det så?

Tror du att du genom att gå i en Europaskola får en bättre chans att komma in på universitet?

Och senare lyckas bättre i arbetslivet, än om du hade gått i ditt hemland?

Känner du dig som en (det hemland man härstammar från)? Eller känner du dig som en belgare? Eller europé? Känner du att du vill bli kvar här, eller vart vill du ta vägen?

Bilaga 2. Intervjuguide. Föräldrafrågor

Känner ni till läroplanen?

I så fall, hur blev ni informerade och av vem?

När skedde informationen?

Tycker du att skolan lever upp till läroplanen?

Om ja: hur?

Om nej: varför inte?

Kan du som förälder påverka undervisningen? Vill du ha den möjligheten?

Hur?

Varför inte?

Om erfarenhet finnes från respektive hemland, ber vi om en jämförelse.

Vad är bättre/sämre?

Hur mår ditt barn i skolan? Trivs han/hon? Tror du att ditt barn tycker att skolan är bra? När ditt barn kommer hem från skolan, hur mycket tid lägger han/hon ned på läxor?

Finns det någon föräldraförening? (Typ hem och skola)

Om det finns: är den officiell eller inofficiell?

Vad har den för funktion?

Finns det något samarbete med lärarna? I så fall, är samarbetet meningsfullt för dig? (vilken sorts samarbete?)

(Vilken sorts inflytande vill du ha?)

Finns det någon du skulle vilja ändra på, när det gäller ditt barns skolgång? I så fall vad?

Bilaga 3. Intervjuguide. Lärarfrågor

Hur ser din utbildning ut? Vad har du för arbetslivserfarenhet?

Vilka likheter/olikheter är det mellan respektive hemlands och Europaskolans läroplaner?

Hur stora är skillnaderna? Vad anser du att du måste uppnå för mål?

Vilka krav har du på barnen, vilka mål har du för barnen i olika årskurser?

När du upp till dem? Vad behöver barnen ha med sig för kunskaper till secondary?

Har ni något samarbete med secondary?

Informerar ni föräldrarna om läroplanen?

Om ja: hur och när?

Om inte: varför inte?

Tycker ni att föräldrarna skall ha inflytande i undervisningsinnehållet?

Om ja: hur?

Om nej: varför inte?

Tycker du att föräldrarna har rätt att ställa krav på lärarna, vad gäller deras professionalitet?

Anser du att det finns föräldrasamverkan? Vad innebär föräldrasamverkan för dig?

Om ja: hur ser den ut? Tycker du att den är bra?

Om nej: tycker du att den borde finnas? Hur skulle den se ut i så fall?

Har eleverna möjlighet att påverka sitt undervisningsinnehåll?

Om ja: vad är påverkan för dig? Vad har de att säga till om?

Om nej: varför inte? Skulle du vilja att de hade inflytande? Beror det på dig eller skolan?

Har ni någon form av fortbildning? Hur går den till, i så fall?

Bilaga 4. Objectives

- ◆ to give pupils confidence in their own cultural identity - the bedrock for their development as European citizens;
- ◆ to give a sound education, based on a broad range of subjects, from nursery level to university-entrance;
- ◆ to develop high standards in speaking and writing both the mother tongue and two or more foreign languages;
- ◆ to develop mathematical and scientific skills throughout the whole period of schooling;
- ◆ to encourage a European and global perspective in the study of history and geography, rather than a narrower, nationalistic one;
- ◆ to encourage creativity in music and the plastic arts and an appreciation of all that is best in a common European artistic heritage;
- ◆ to develop physical skills and instil in pupils an appreciation of the need for healthy living through participation in sporting and recreational activities;
- ◆ to offer pupils professional guidance in their choice of subjects and in career/university decisions in the later years of the secondary school;
- ◆ to foster tolerance, co-operation, communication and concern for others throughout the school community;
- ◆ to provide high-quality teaching through the recruitment of well-qualified and experienced staff by the respective countries' Ministries of Education.